

РОЛЯТА НА ИНТЕРНЕТ ПРОСТРАНСТВОТО В САМОСТОЯТЕЛНАТА РАБОТА НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „КОМПЮТЪРНИ ТЕХНОЛОГИИ В МАШИНОСТРОЕНЕТО“

Марина НИКОЛОВА, Марина ДИМИТРОВА

Катедра „Педагогика и мениджмънт“

ТУ – София, ИПФ – Сливен

Резюме:

Използването на съвременни информационни технологии, предоставя на студентите уникална възможност за самостоятелно обучение. Така се активизира познавателната им дейност, формират се умения и навици за изследване, за анализ и за вземане на самостоятелни решения. При обучение във висшите учебни заведения е необходимо да се подберат активни методи и форми за самостоятелно придобиване на знания и ориентиране в информационното пространство. Целта на тази статия е да се проучи какво е мястото на самостоятелната работа и ролята на интернет ресурсите при обучение на студенти.

Ключови думи:

Интернет пространство, самостоятелна работа, библиотечни ресурси, самоподготовка

Въведение

Под влияние на новите информационни технологии се създава необходимост и от модерна технология на висшето образование. В тези условия, особено значение придобива самостоятелното развитие на личността и формиране на професионални компетенции.

Подготовката на квалифицирани специалисти, конкурентно способни на пазара на труда, способни към компетентни, ефективни дейности по своята специалност е невъзможно без повишаване ролята на самостоятелната работа в процеса на обучение. В него от студентите се изисква да използват форми и методи за организиране на познавателната им дейност и вариативни ситуации за приложение на навици и умения за самостоятелно конструиране на знанията, и ориентиране в информационното пространство.

Въпросът за организиране на самостоятелната дейност на студентите в процеса на обучение, се явява един от актуалните в съвременната педагогика. Самостоятелната познавателна дейност на студентите във висшите учебни заведения

служи като главно средство за превръщане на теоретичните знания в убеждения, формиране на активна позиция на личността. Тя превръща студентите от пасивни слушатели в активни участници, които да обработват и използват огромния поток от информация, да използват успешно бързо развиващите се техники и технологии. Необходимо е да се промени подхода към организиране на самостоятелната работа на студентите, така че да се повиши качеството на обучение, развиването на творческите им способности в стремеж към придобиване на нови знания. Точно тук, информационните и комуникационни технологии се явяват неизменна част от самостоятелната работа на студентите.

В самостоятелната работа на студентите се включват следните самостоятелни дейности както по време на учебния процес, така и извън него: проучване на научна и учебна литература; самостоятелно изпълнение на задачи от лабораторни и семинарни занятия; подготовка и участие в дискусии, дидактически ролеви игри; решение на проблемно-познавателни задачи; написване

на реферати; изготвяне на курсови и дипломни работи и използване на дистанционно обучение.

До неотдавна една от най-популярните форми на самостоятелна работа е била подготвянето на реферат или курсова работа. Това изисква от студентите писмена изследователска работа на базата на литературен обзор по конкретната тема, излагане на собственото мнение, умения правилно да се оформи и защити писмената работа. Студентите обаче, не винаги имат достъп до необходимата им литература, която може да липсва в библиотеките и книжарниците. Затова в последните години написването на самостоятелните работи става с масово използване на огромно количество информация, което ни предоставя интернет пространството.

Използването на съвременните информационни технологии като цяло, и интернет технологиите в частност, предоставят на студентите уникална възможност за самостоятелно обучение, като активизират познавателна дейност, формират умения и навици за изследване, анализ и вземане на самостоятелни решения.

Свободният достъп до информацията в интернет създава общо информационно пространство, където всички имат равни възможности за достъп. Студентите използват информацията, предоставена им в интернет при подготовката на самостоятелните си задачи. Това дава възможност за разработка на проекти, предполагащи използване на електронни материали, тяхното споделяне и обсъждане в интернет пространството. Компютърната презентация е удобна и много използвана защита на собствения труд, на подлагане на дискусия и опониране на разглеждания проблем. Интернет може да служи като електронен справочник, или дори библиотека.

Привлекателността на Интернет е призната поради няколко причини:

- ✓ Безгранични ресурси, които по своите възможности и информационно богатство превъзхождат традиционните библиотечни ресурси;

- ✓ С използването на Интернет технологиите се формират компютърна грамотност и професионални компетенции;
- ✓ Обезпечава се възможността без физическо пресичане на географски граници да се осъществи контакт с носители на други езици и култури;
- ✓ Създава се мотивационна устойчивост и предпоставки за поддържане на устойчив интерес, мотивация към професионално самоусъвършенстване и самообразование.

Самостоятелната работа на студентите през последните години значително се е променила с промяна на достъпа до множество материали, съдържащи се в мрежата. Основната трудност на студентите сега е – в състояние ли са те да намерят своето място и да се ориентират в информационните потоци, които създават индивидуална образователна среда.

За да се проучи този въпрос в ИПФ – Сливен бе проведено анонимно анкетно проучване през учебната 2014/2015 година. В изследването взеха участие студенти от I до IV курс специалност „Компютърни технологии в машиностроенето”, образователно-квалификационна степен „Бакалавър“.

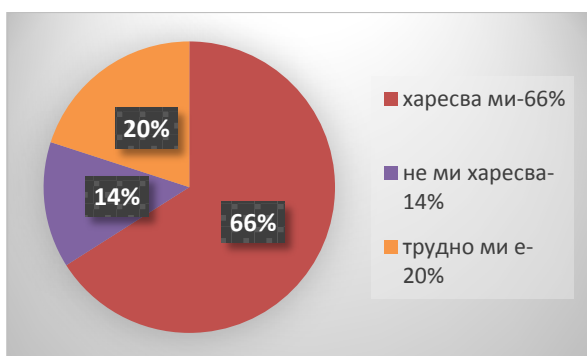
Получените данни са обработени с математико-статистически методи и представени чрез графични изображения.

Резултати

Студентите от специалност „Компютърни технологии в машиностроенето“, както подсказва и наименованието е специалност в която неизменно се работи със съвременни софтуерни продукти - AutoCAD, SolidWorks, TopSolid, Visual Studio, CATIA, MATLAB и др. Без компютър е немислимо да се изчертаят и създадат 3-D модели на детайли, сглобки и цели механизми. Обучаваните от тази специалност всекидневно изпълняват своите задачи с използване на нови компютърни технологии.

На въпроса „Какво разбираш под самостоятелна работа?“ най-често срещаните отговори сред анкетирания са „Работа без чужда помощ с лични знания и умения“; „Да покажеш собствените си знания в дадена задача“; „Самостоятелно търсене на допълнителни материали с цел усвояване на по-голямата част от учебното съдържание“. Това ни показва, че студентите осъзнават самостоятелността при изпълнение на поставената задача и се стараят без чужда помощ да се справят с нея.

На въпрос „Какво е отношението ти към самостоятелната работа?“ повече от половината респонденти, а именно - 66% избират отговор „харесва ми, когато участвам в нея“. Само на 14% от анкетирания не им харесва да вземат участие в нея, а 20% избират отговор – „трудно ми е“. (фиг.1)



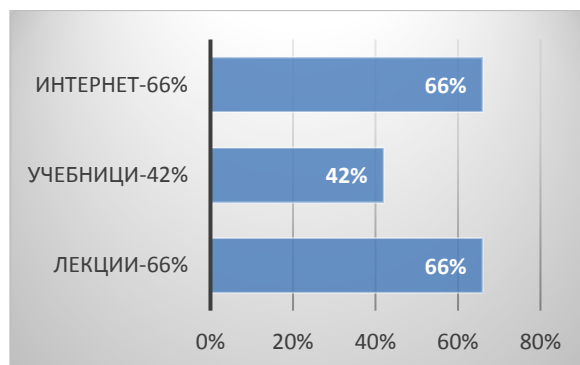
Фигура 1

Отношение към самостоятелната работа (СР)

От анализа на резултатите може да се направи извод, че студентите имат желание за самостоятелна дейност и осъзнават положителната ѝ роля. Това не се отнася за всички от тях. На една част им е трудно, затова е необходимо да се дават допълнителни разяснения и консултации от преподавателите.

За да се разбере от къде студентите черпят информация при подготовка за изпити, им бе зададен въпрос „Какви информационни източници ползваш при самостоятелна работа, свързана с подготовка за изпити?“. След обработка на резултатите се установи, че 66% от студентите използват лекции, 42%

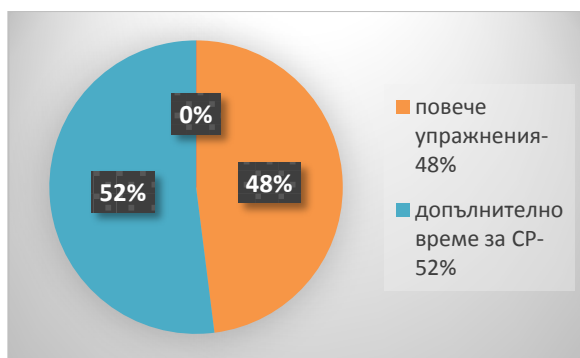
учебници, а 66% се подготвят чрез материали открити в Интернет (фиг.2). Процентите са повече от 100%, тъй като студентите са посочили повече от един отговор.



Фигура 2

Информационни източници, използвани при СР

На въпрос „Какви промени в организацията на учебния процес биха допринесли за подобряване качеството на самостоятелната работа на студентите?“, 48% от анкетирания са дали своето предпочитание за промяна в съотношението между лекции и упражнения, в полза на упражненията. А 52% искат да се предвиди допълнително време за самостоятелна работа в учебните зали, извън аудиторна заетост.(фиг.3)

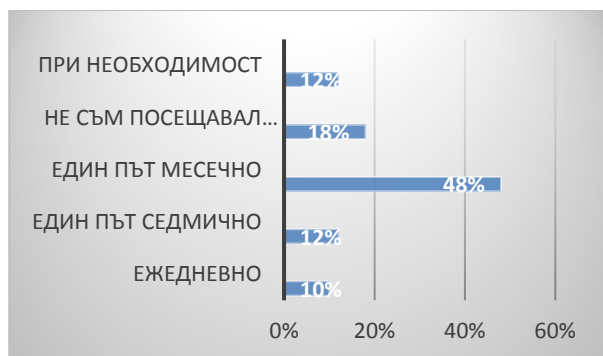


Фигура 3

Промени в учебния процес

Анализирайки резултата, може с основание да се каже, че още при изготвяне на учебните програми е необходимо да се предвидят допълнителни часове за упражнения и самостоятелна работа на студентите.

За да се разбере, какво е мястото на библиотеките при самостоятелна подготовка, на студентите им бе зададен въпрос: „Колко често посещаваш библиотеката на ИПФ – Сливен?“. Най-висок процент - 45% са отговорили един път месечно. Веднъж седмично - 12% от студентите, 18% отговарят „не съм посещавал този семестър“, 12% при необходимост, а само 10% - ежедневно (фиг.4).



Фигура 4

Посещаемост на библиотеката

Тенденцията към игнориране на книгата и четенето, и подчертаното предпочитание към достъпа до информация чрез Интернет, набира все по-голяма популярност както в целия свят, така и в България. Много от студентите са на мнение, че когато имат „он лайн“ информация, ще намерят отговор на своя проблем. Нужно е да знаят как да намират толкова важната за тях информация. Това означава, че успехът на самостоятелната работа до голяма степен зависи и от възможностите на студентите да се ориентират в информационното пространство. Студентите ежедневно имат достъп до голям брой електронни енциклопедии, речници, справочници. Освен това интернет отнема по-малко време за търсене на информация, отколкото класическата библиотека, което прави мрежата по-привлекателен източник на оперативна информация. Разбира се, никой не иска да отрече безспорното значение и място на библиотеките в образователната среда. Още повече, че днес повечето библиотеки предлагат електронен каталог, електронни учебни материали и

справочници, достъп до виртуални библиотеки и бази данни. Факт е обаче, че студентите всекидневно използват услугите на интернет пространството и там намират голяма част от необходимата им информация.

На въпрос „Използвате ли електронна поща, чат, скайп, блогове, фейсбук на групата ви при самостоятелно справяне с поставената задача?“, повече от половината изследвани – 52% са избрали отговор „само ако се налага“, 40% от са дали предпочитанията си за отговор „Да“ и само 8% са отговорили отрицателно. От тук може да се направи извод, че използването на съвременни интернет възможности за комуникация намират място и в самостоятелната работа на студентите.

Интернет се е превърнал в основно средство, използвано от младите хора за събиране на материали при изготвянето на различни задания. Преглеждането на неограничен брой източници на информация става бързо и безпроблемно. Проблемът е че, с това се улеснява особено много заимстване, копиране и плагиатство от електронните източници.

За съжаление днес много студенти смятат за допустимо да представят публикуван в интернет чужд проект за свой. Тези неприемливи практики се разширяват и усъвършенстват, въпреки развитието на средствата за контрол и противодействие. „Преработвате ли материалите от интернет или ги цитирате дословно?“ е въпрос, отговорите на който са свързани с точно тази наболяла тема - студентското плагиатство или синдромът „сору-расе“.

Болшинството от респондентите обучавани в ИПФ – Сливен са посочили отговор: „преработвам материалите от интернет и проявявам творчество“ - 88%. Само 12% са избрали отговор „не преработвам материалите открити в интернет, защото смятам, че са верни и достоверни“. Това е резултат, който все още ни тревожи, защото макар и да намалява броя на студентите, служещи си с „сору-расе“, такива все още съществуват. Сега има вече начини да се установи с увереност, дали материалът, който студентът е

представил е лично дело или е заимстван от Интернет.

Изводи:

След анализа на резултатите, получени от анкетното проучване се очертават следните изводи:

Обучението на студентите не само като информационни потребители, но и като самостоятелно действащи субекти трябва да изиграе изключително важна роля за подобряване интелектуалното им развитие. Това ще се превърне във фундаментална част от университетското образование.

Използването на Интернет-ресурсите открива нови възможности в образованието, така че да се създаде информационно наситена среда.

Научните изследвания, резултатите от които са представени в настоящата публикация, са финансирани от Вътрешния конкурс № 152ПД0009-16 на ТУ-София-2015 г.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Консулова, С., Димитрова М., Самостоятелната работа на студентите-стратегия за качествена научноизследователска дейност Педагогически форум бр. 4, стр.23 Стара Загора ISSN1314-7986 , 2014
2. Миняева, Н.М. Актуализация ресурса самообразователной деятельности студента: теория и практика : монография / Н.М. Миняева.

- Оренбург : ООО «Никос», 2011. - 315 с. - ББК 978-5-44-17-00-12-2.

3. Николова, М. Н. Николов, Информационно-технологичната компетентност на бъдещите инженери. Известия на Съюза на учените – Сливен, ISSN 13112864, 2012. т.20. с.68.

4. Николова, М. Ингилизова, М. Самостоятелната работа на студентите – предпоставка за личностното и професионалното им развитие. Известия на Съюза на учените – Сливен, ISSN 13112864, 2012. том 21, с.93.

5. Николова, М. Самостоятелната работа на студентите – основа за развитие на тяхната самостоятелност. Научно-тематичен сборник от доклади на Юбилейна научна сесия, Военни, социални и хуманитарни науки, ISBN: 954-713-002-1, Долна Митрополия., 1996. т.3, с.532.

6. Петров, П. Дидактика. София. Вѳда Словѳна – ЖГ. 2002

Адрес за кореспонденция:

проф. д-р Марина Николова

Катедра “Педагогика и мениджмънт“

ТУ-София, ИПФ-Сливен

гр. Сливен, бул.“Бургаско шосѳе“ №59

e-mail: nikol.mn@gmail.com

Address for correspondence:

prof. Marina Nikolova, PhD

Department of “Pedagogy and Management”

Faculty of Engineering and Pedagogy-Sliven,

Technical University-Sofia

e-mail: nikol.mn@gmail.com

THE ROLE OF INTERNET SPACE IN THE INDIVIDUAL WORK OF THE STUDENTS IN "COMPUTER TECHNOLOGIES IN MECHANICAL ENGINEERING" SPECIALITY

Marina NIKOLOVA, Marina DIMITROVA

Faculty of Engineering and Pedagogy-Sliven,

Technical University-Sofia

Resume

The use of modern informational technology gives students an unique opportunity for self-learning. This activates their cognitive activity, form skills and habits for research, analysis and taking independent decisions. When learning in an institution of higher education, it is necessary to select active methods and forms for self-gain of knowledge and orientation in the information space. The aim of this article is to examine the place of the individual work and the role of the Internet resources in teaching students.

Keywords

Internet space, individual work, library resources, self-study